

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

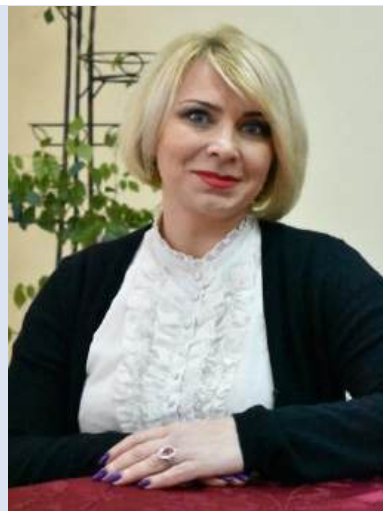

Методи дослідження в науці

спеціальність	181 Харчові технології	обов'язковість дисципліни	вибіркова
Освітня програма	Технології зернопродуктів та зернові ресурси	факультет	Переробних і харчових виробництв
освітній рівень	другий (магістр)	кафедра	Технології хлібопродуктів і кондитерських виробів

ВИКЛАДАЧ

Гавриш Тетяна Володимирівна

Вища освіта – спеціальності: інженер технолог громадського харчування
Науковий ступінь-кандидат технічних наук 05.18.01 – технологія хлібопекарських продуктів та харчових концентратів
Досвід роботи – 20 років

телефон	0661758947	Електронна пошта	gavrishtanya@ukr.net	дистанційна підтримка	Google Meet

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	поглиблення методологічних знань студентів щодо організації наукових досліджень та застосування сучасних інструментальних методів аналізу харчових продуктів і продукції галузі
Формат	лекції, лабораторно-практичні заняття, самостійна робота, командна робота
Специфічні результати навчання і форми їх контролю	- Здатність здійснювати пошук, систематизацію та критичний аналіз науково-технічної інформації з різних джерел для формулювання цілей і завдань дослідження (ЗК1, ЗК2, СК2, РН1, РН7, РН10) / <i>індивідуальні завдання</i> - Уміння застосовувати сучасні методи збору та обробки наукових даних, у тому числі статистичні методи та спеціалізоване програмне забезпечення (ЗК2, СК1, РН3, РН4, РН10) / <i>практичні завдання</i> - Здатність планувати і виконувати наукові експерименти з урахуванням світових тенденцій розвитку науки та технологій, аналізувати результати і формувати висновки (ЗК2, СК2, РН3, РН4, РН10) / <i>практичні завдання та командна робота</i>
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 10 годин лекції, 22 годин-лабораторно-практичні; підсумковий контроль – залік
Вимоги викладача	Вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	Згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. СК 1. Здатність обирати та застосовувати спеціалізоване лабораторне і технологічне обладнання та прилади, науково-обґрунтовані методи та програмне забезпечення для проведення наукових досліджень у сфері технологій зберігання і переробки зерна СК 2. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку галузі СК 5. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проектів.	Програмні результати навчання	РН 1. Відшукувати систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері технологій зберігання і переробки зерна. РН 3. Застосовувати спеціальне обладнання, сучасні методи та інструменти, у тому числі математичне і комп'ютерне моделювання для розв'язання складних задач у технології зернопродуктів. РН 4. Застосовувати статистичні методи обробки експериментальних даних в галузі технологій зберігання і переробки зерна, використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для обробки експериментальних даних. РН 7. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері технологій зберігання і переробки зерна, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців. РН 10. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері технологій зберігання і переробки зерна, аналізувати їх результати, аргументувати висновки.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

№	тема	Практичне заняття		Тематика
Лекція 1	Філософські основи методології наукового дослідження	ЛПЗ 1	Дослідження структурно-механічних властивостей харчових продуктів	Сутність буденного і наукового пізнання <i>Ознаки буденного пізнання. Основна задача, головна мета і вища цінність, критерії наукового пізнання. Структура наукового пізнання. Склад структури наукового дослідження: суб'єкт пізнання, об'єкт наукового дослідження, засоби і методи наукового пізнання. Послідовність наукового дослідження: емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження; постановка наукових проблем і гіпотез; формулювання різних наукових законів, принципів і теорій</i> Поняття про метод і методологію наукового дослідження <i>Визначення "методу", "методології" і "методики" наукового пізнання. Методологія як система певних способів (прийомів) і як вчення про цю систему. Основні відмінності теорії і методу.</i> Типологія методів наукового дослідження <i>Типологія методів наукового дослідження. Розділення методів науки на групи (або класи): по ролі і місцю в процесі наукового пізнання, за способом отримання наукової інформації, за способом представлення наукової інформації, за призначенням, по використуванню, об'єктів, що за змістом вивчаються, по ступеню спільності і сфері дії.</i> <i>Загальні філософські методи. Особливості діалектичного і метафізичного методу наукового дослідження</i> Класифікація спектроскопічних методів аналізу по властивостях електромагнітного випромінювання. <i>Методи, засновані на властивостях атомних систем, що дають спектри. Методи ядерної спектроскопії. Аналітичні методи атомної спектроскопії.</i> Методи, що розрізняються за способом утворення спектру. <i>Емісійна спектроскопія, полум'яна фотометрія, адсорбційна спектроскопія. Атомно-адсорбційна і молекулярно-адсорбційна спектроскопія.</i> Характеристика фотометричних методів. <i>Особливості фотометричного методу аналізу. Спектрометрія атомно-абсорбції як метод кількісного елементного аналізу по атомних спектрах поглинання (абсорбція). Сучасні методи і спектроскопічне устаткування.</i> Хроматографія як явище, процес, метод і наука. <i>Умови хроматографічного розділення. Теорія хроматографії. Устаткування для хроматографії. Схема газового хроматографа.</i>
Лекція 2	Логіка процесу наукового дослідження	ЛПЗ 2	Застосування оптичних методів дослідження для аналізу борошняних продуктів	
Лекція 3	Рівні і методи наукового дослідження	ЛПЗ 3	Дослідження стану вологи в борошняних продуктах термогравіметричним методом	
Лекція 4	Загальна характеристика інструментальних фізико-хімічних, оптичних та хроматографічних методів досліджень	ЛПЗ 4	Визначення буферних властивостей білків борошна методом потенціометричного титрування	
		ЛПЗ 5	Використання мікроскопічних методів для аналізу морфології крохмальних зерен і білкових структур	

	Сорбенти для хроматографічних розділень. Характеристика високо- і надвисокочастотних методів. Суть високочастотного методу. Залежність ϵ від W і її апроксимація. Надвисокочастотні методи вимірювання (НВЧ-методи) і їх суть. Класифікація НВЧ-методів. Графік проходження електромагнітної хвилі в газовому середовищі і у вологому матеріалі. Методи радіоактивацій аналізу. Активаційний аналіз як метод якісного і кількісного елементного аналізу речовини; основа методу. Особливості методу ЯМР. Основні достоїнства методу ЯМР. Стаціонарний або CW-метод вимірювання. Імпульсний метод ЯМР. Властивості сигналу ЯМР. Сучасне устаткування для проведення аналізу продуктів частотними методами. Сутність методу потенціометричного аналізу. Вид кривої потенціометричного титрування. Поняття кінцевої точки титрування (КТТ). Особливості прямої потенціометрії (іонометрія, рН-метрія, редокс-метрія), потенціометричне титрування, метод добавок

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	Додаткова література	
	Методичне забезпечення	
1. Ладика В. І. та ін. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник для студентів і аспірантів спеціальності 181 «Харчові технології» / В. І. Ладика, Л. З. Шильман, Ф. В. Перцевой та ін.; за заг. ред. В. І. Ладики. — Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. — 222 с. 2. Полумбрик М. О., Осипенкова І. І., Котляр Є. О. Фізико-хімічні методи дослідження якості харчових продуктів : навчальний посібник / М. О. Полумбрик, І. І. Осипенкова, Є. О. Котляр; за ред. О. М. Полумбрика. — Черкаси : ЧДТУ, 2018. — 190 с. 3. Ладанюк А. П. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. П. Ладанюк, Л. О. Власенко та ін. - Київ : Ліра-К, 2018. - 352 с.		1. Методи наукових досліджень : конспект лекцій / Д. В. Ломотько, А. Л. Обухова, О. В. Ковальова, Я. В. Запара. — Харків : УкрДАЗТ, 2014. — 83 с. 2. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. — Полтава: Оріяна, 2012. — 183 с. 3. Білецький В. С. Методологія наукових досліджень технічних об'єктів та їх оптимізація : навч. посібник / В. С. Білецький ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". — Київ : ФОП Халіков Руслан Халікович, 2023. — 118 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ,ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 100	сумарні результати поточного оцінювання
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 25	відповіді на тестові завдання
		до 45	усні відповіді на лабораторних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.